

Info 9/2021

Pět otázek a mnoho odpovědí k léčbě autovakcínou

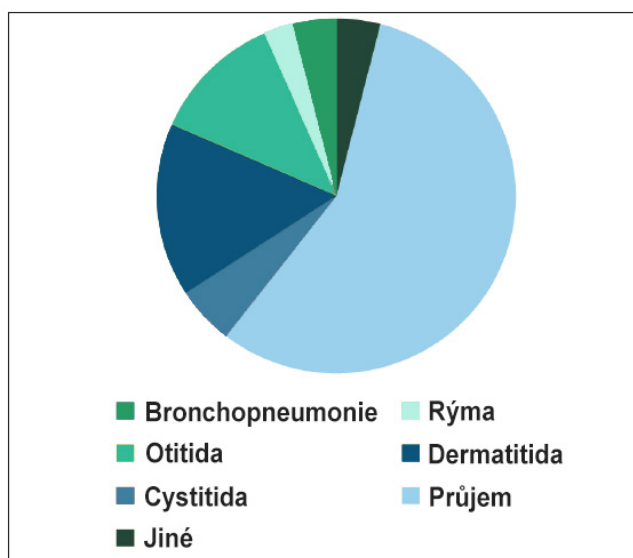
V posledních letech s obavami pozorujeme vzestup rezistencí u bakteriálních infekcí. Do popředí zájmu se proto dostávají doplňkové léčby k antibiotické terapii. Především u chronických a chronicky recidivujících infekcí by měla být zvažena terapie autovakcínou. Koncept autovakcíny je známý sice již dlouhou dobu, jako terapeutická alternativa je však autovakcína málo využívána. Z tohoto důvodu Vás chceme o této možnosti terapie informovat. Současně zde uvádíme výsledky ankety zkušeností s autovakcínou ze 76 případů léčených v roce 2011.

Co je to autovakcína a u jakých onemocnění ji mohu využít?

Autovakcína slouží ke stimulaci imunitního systému s aktivací celulární a humorální odpovědi. Pokud se použije lokálně, např. inhalační podání u rinitid, zvyšuje lokální imunitní odpověď. Roztok autovakcíny se vyrábí z bakteriálních kmenů izolovaných přímo z místa onemocnění a je proto specifický pro dané zvíře a patogena vyvolávajícího onemocnění. Před výrobou autovakcíny je proto vždy zapotřebí kultivace daného patogena. Po primární kultivaci a diferenciaci dochází k pomnožení původce na čistých kulturách a jeho následné inaktivaci. Pokud ze vzorku izolujeme více relevantních kmenů, jsme schopni vyrobit autovakcínu ze všech těchto patogenů. Existují zde však limity vzhledem k typu bakterie (např. anaerobní bakterie) nebo způsobu aplikace autovakcíny (např. některé

bakterie nemohou být kultivovány pro inhalační aplikaci). Využití autovakcíny v terapii infekcí doporučujeme především u chronických a recidivujících onemocnění,

obzvláště jedná-li se o rezistentního původce nebo je-li léčba antibiotiky neúspěšná. Z dotazovaných veterinárních praxí využilo autovakcínu 51,3% u chronicky recidivujících infekcí a 38,2% u chronických infekcí. U 94,7% těchto zvířat již probíhala léčba (antibiotiky 94%, antiflogistiky 31%, homeopatiky/ rostlinnými přípravky 28%, další nespecifikovaná léčba 11%; současná léčba více ze zmíněných preparátů je možná). Nejčastější indikací k použití autovakcíny byl průjem (obrázek 1).

Obrázek 1: četnost indikace u vyhodnocovaných ošetření autovakcínou

Jak se podává autovakcína? Může ji podávat i majitel v domácím prostředí?

Aplikace probíhá podle indikace pomocí injekčního podání subkutánně nebo v podobě tablet. U onemocnění HCD se provádí inhalační cestou. Orální aplikace probíhá s jídlem a může ji proto provádět majitel doma sám. K problémům s podáním tablety došlo pouze v jednom případě léčby (kočka odmítala přijmout tablety ke konci terapie). Terapie autovakcínou je možná současně s probíhající léčbou antibiotiky. Toto byl případ u 28,4% případů vyhodnocení léčby autovakcínou.

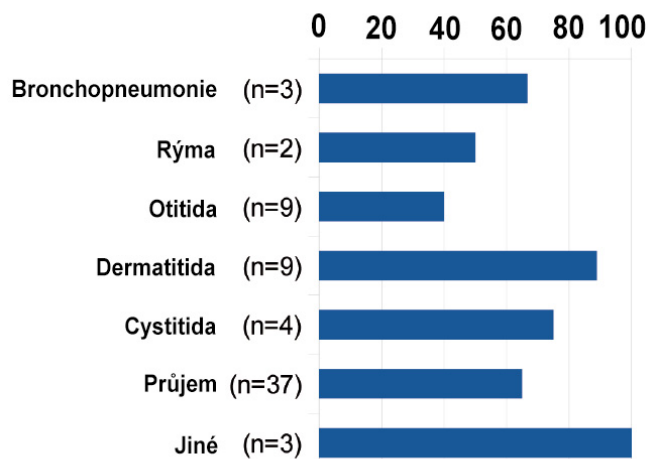
Je nutné počítat s vedlejšími účinky? Jak často se tyto vedlejší účinky vyskytují?

Z nežádoucích účinků po aplikaci autovakcíny byly popsány: zvýšení teploty, únava, lokální zánětlivá reakce, krátkodobé zhoršení onemocnění nebo šok. Tyto nežádoucí účinky jsou pozorovány jen zřídka. V našem dotazníku byly popsány u 8 ze 76 léčených pacientů. Z důvodu nežádoucích vedlejších účinků přerušily 4 praxe předčasně léčbu autovakcínou. U dvou z těchto pacientů bylo později zjištěno další souběžně probíhající onemocnění, které znemožňovalo úspěšnou terapii autovakcínou. V případě lehkých nežádoucích účinků je možné snížit dávku autovakcíny.

Jak je léčba autovakcínou úspěšná?

Z jiných studií je procentuální úspěch léčby mezi 43,7 %-80 %. V naší studii byla úspěšnost 61,3 %. Dotazované praxe uvedli výrazné zlepšení až kompletní uzdravení pacienta. Pokud ze studie vyloučíme zvířata s dalším doprovodným onemocněním, je úspěšnost v podobě výrazného zlepšení

symptomatiky až ke kompletnímu uzdravení 68,3 %. U pyodermií vykazovalo výrazné zlepšení až uzdravení 83,3 % pacientů. Procento úspěchu u této nejčastější indikace se tak nachází nad průměrem. Pokud z výpočtu vynecháme zvířata s později diagnostikovaným konkurenčním onemocněním (např. plísňové infekce, alergie), vykazovalo 88,9 % léčených zvířat s pyodermií, dobrou až velmi dobrou úspěšnost léčby (obrázek 2). Díky tomu byla u této indikace velká spokojenost s použitím autovakcíny (91,7 %). Při interpretování výsledků je potřeba si uvědomit, že se v těchto případech zpravidla jedná o úspěšnost léčby u chronických a chronicky recidivujících případů, většinou s již probíhající léčbou. Přímé srovnání indikací není možné z důvodu různého počtu vyhodnocovaných terapií autovakcínou (obrázek 2).

Obrázek 2: procentuální zastoupení úspěšnosti léčby v podobě „výrazného zlepšení“ až „uzdravení“ u jednotlivých indikací (zvířata s dalším doprovodným onemocněním byla z výpočtu vyjmuta).

U 13 pacientů nastalo pouze mírné nebo žádné zlepšení. U 23,1 % těchto zvířat bylo zjištěno konkurentní onemocnění, které znemožnilo úspěch terapie autovakcínou. Toto ukazuje, jak důležitá je dobrá diagnostika ke stanovení primární příčiny onemocnění i v případě použití autovakcín. Vyhneme se tak neúspěchu při terapii a nadbytečným výdajům ze strany klienta.

Procento recidivy bylo 10,6 % (z toho 22,2 % z důvodu konkurenčního onemocnění). K zabránění recidiv se doporučuje opakovat terapii autovakcínou v intervalu 1-6 měsíců. Jelikož může být procento recidiv především u pyodermií vyšší, doporučuje Laboklin u těchto indikací delší dobu podávání autovakcín.

Jak velká je spokojenost s použitím autovakcín? Jak reagovali na léčbu autovakcínou majitelé?

Osmdesát procent dotázaných veterinářů bylo spokojeno s použitím autovakcín, velmi spokojených majitelů bylo dle veterinárních lékařů 26,7 % a 38,7 % bylo spokojených. S využitím autovakcín v budoucnosti pro jiné pacienty souhlasilo 94,4 % veterinářů a 86,8 % veterinářů by doporučilo použití autovakcín svým kolegům.